

HOTĂRÂREA CURȚII

22 septembrie 1988*

Ministère public
împotriva lui
Gérard Deserbais

(cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare, formulată de către Cour d'appel din Colmar)

„Libera circulație a mărfurilor — Reglementări naționale care protejează denumirea comercială a unui tip de brânză”

În cauza 286/86,

având ca obiect o cerere adresată Curții, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE, de către Cour d'appel din Colmar pentru pronunțarea, în litigiul pendinte în fața acestei instanțe, între

Ministère public

și

Gérard Deserbais,

a unei hotărâri preliminare privind interpretarea articolelor 30 și a următoarelor din Tratatul CEE, având în vedere o reglementare națională care are drept obiect protecția denumirii comerciale a unui tip de brânză, în conformitate cu convenția internațională privind denumirile de origine și denumirile de brânzeturi, semnată la Stresa la 1 iunie 1951,

CURTEA,

compusă din domnii A. J. Mackenzie Stuart, președinte, G. Bosco, O. Due, J. C. Moitinho de Almeida și G. C. Rodríguez Iglesias, președinți de cameră, T. Koopmans, U. Everling, K.

* Limba de procedură: franceza.

Bahlmann, Y. Galmot, C. N. Kakouris, R. Joliet, T. F. O'Higgins și F. A. Schockweiler, judecători,

avocat general: Sir Gordon Slynn,

grefier: doamna D. Louterman, administrator

având în vedere observațiile prezentate:

— pentru domnul Gérard Deserbais, pârât și recurent în acțiunea principală, de către Merckel, Ambach și asociații, avocați în baroul din Strasburg, în cadrul procedurii scrise, și de către P. Peguet, în cadrul procedurii orale,

— pentru Comisia Comunităților Europene, de către consilierul juridic al acesteia domnul Peter Kalbe, în calitate de agent, în cadrul procedurii scrise, și de către doamna C. Durand, membră a serviciului juridic al acesteia, în calitate de agent, în cadrul procedurii orale,

— pentru guvernul olandez, de către domnul E. F. Jacobs, secretar general în Ministerul Afacerilor Externe, în calitate de agent, în cadrul procedurii scrise, și de către domnul Fiestra, în calitate de agent, în cadrul procedurii orale,

având în vedere raportul de ședință și în urma procedurii orale din 2 februarie 1988,

după ascultarea concluziilor avocatului general prezentate în ședința din 17 martie 1988,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Prin Hotărârea din 30 octombrie 1986, primită la Curte la 20 noiembrie 1986, Cour d'appel din Colmar a adresat, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE, o întrebare preliminară privind interpretarea articolelor 30 și a celor următoare din Tratatul CEE, în vederea unei reglementări naționale care are drept obiect protecția denumirii comerciale a unui tip de brânză.

2 Această întrebare a fost ridicată în cadrul unei proceduri penale împotriva domnului G. Deserbais, care gestionează o întreprindere de produse lactate, pentru introducerea și comercializarea în Franța, sub denumirea „Edam”, o brânză care provenea din Republica Federală Germania, cu un conținut de grăsimi de 34,30 %, în timp ce, în baza legislației naționale, denumirea „Edam” este rezervată unui tip de brânză care are un conținut minim de grăsimi de 40 %. Această legislație a fost stabilită conform convenției internaționale asupra

utilizării denumirilor de origine și denumirilor brânzeturilor, semnată, între altele, de Franța, la Stresa la 1 iunie 1951 (JORF din 11.6.1952, p. 5821 — denumită în continuare „convenția de la Stresa”).

3 Din dosar reiese că, în temeiul legislației naționale, care reglementează acest domeniu, domnul Deserbais a fost declarat vinovat de utilizarea abuzivă a denumirii și a fost obligat la plata unor amenzi.

4 Pârâtul în acțiunea principală a declarat apel în fața Cour d'appel din Colmar, susținând, în esență, că întrucât brânza germană Edam care este produsă și comercializată legal și tradițional în Republica Federală Germania, autoritățile franceze nu pot să se opună importului acesteia pe piața franceză, în cazul în care se asigură informarea adecvată a consumatorului și nici să se prevaleze de dispozițiile din convenția de la Stresa pentru a se sustrage de la aplicarea normelor comunitare.

5 Cour d'appel constată că nu se contestă faptul că produsul în litigiu este fabricat și comercializat în mod loial și tradițional în Republica Federală Germania sub denumirea „Edam” și că se asigură o informare adecvată a consumatorilor, eticheta aplicată pe produs purtând mențiunile necesare în acest scop.

6 Având în vedere că soluția litigiului depinde de interpretarea articolului 30 și a următoarelor din Tratatul CEE „cu privire la convenția internațională privind utilizarea denumirilor de brânză”, Cour d'appel din Colmar a suspendat pronunțarea unei hotărâri și a adresat Curții următoarea întrebare preliminară:

„Articolul 30 și următoarele din Tratatul CEE, trebuie interpretate astfel încât ar trebui să se considere ca fiind o restricție cantitativă la import sau o măsură cu efect echivalent legislația națională care, având drept obiect protecția unei denumiri comerciale,

1) rezervă această denumire comercială pentru producția națională sau pentru producția unui alt stat, excluzând producția altor state membre;

2) supune dreptul de utilizare a denumirii comerciale a unei brânze importate de un stat membru condiției respectării unui conținut minim de grăsime, în cazul în care brânza importată este produsă și comercializată în mod loial și tradițional în statul de origine conform unor condiții tehnice și calitative diferite? ”

7 Pentru o prezentare mai detaliată a faptelor din acțiunea principală, a derulării procedurii, precum și a observațiilor prezentate Curții, se face trimitere la raportul de ședință. Aceste elemente din dosar nu sunt reluate în continuare decât în măsura necesară pentru raționamentul Curții.

8 Întrebarea care îi este adresată invită Curtea să precizeze, în ceea ce privește un caz similar celui din prezenta speță, jurisprudența sa privind interzicerea măsurilor cu efect echivalent în sensul articolului 30 din tratat. Conform acestei jurisprudențe, în absența unei reglementări comune în materie de comercializare a produselor în cauză, obstacolele în calea liberei circulații intracomunitare care rezultă din diferențele dintre reglementările naționale se acceptă în măsura în care o astfel de reglementare, aplicabilă fără distincție produselor naționale și celor importate, se poate justifica prin faptul că este necesar pentru a răspunde exigențelor imperative care țin, între altele, de protecția consumatorilor și de loialitatea tranzacțiilor comerciale.

9 În vederea răspunsului la întrebarea adresată de instanța națională, este necesar să se observe mai întâi, astfel cum reiese din ordonanță de trimitere, că denumirea „Edam” nu constituie o denumire de origine și nici o indicație a provenienței, termeni care desemnează, conform jurisprudenței Curții (a se vedea Hotărârea din 20 februarie 1975, *Comisia/Germania*, 12/74, Rec. p. 181), un produs care provine dintr-o anumită zonă geografică. Aceasta nu constituie decât o denumire comercială a unui tip de brânză. De altfel, în convenția de la Stresa, termenul „Edam” nu figurează printre denumirile de origine, ci printre „denumirile” de brânzeturi.

10 În această privință, instanța națională pleacă de la constatarea că brânza în cauză, care conține 34 % grăsimi, a fost produsă și comercializată în mod loial și tradițional în Republica Federală Germania sub denumirea „Edam”, în conformitate cu actele cu putere de lege și cu normele administrative care se aplică în acest caz, și că se asigură o informare adecvată a consumatorilor prin etichetare.

11 Este necesar să se sublinieze, în continuare, că în starea actuală a dreptului comunitar, nu există norme comune de reglementare a denumirilor diferitelor tipuri de brânzeturi în cadrul Comunității. În aceste condiții, nu se poate nega în principiu posibilitatea ca un stat membru să stabilească norme care supun utilizarea de către producătorii naționali a unei denumiri de brânză condiției respectării unui conținut tradițional minim de grăsimi.

12 Cu toate acestea, ar fi incompatibilă cu articolul 30 din tratat și cu obiectivele unei piețe comune extinderea aplicării unor astfel de norme la brânzeturile importate de același tip în cazul în care acestea au fost produse și comercializate legal într-un alt stat membru sub aceeași denumire generică, dar cu un conținut minim diferit de grăsimi. Statul membru importator nu se poate opune importului și comercializării unor astfel de brânzeturi, în cazul în care se asigură informarea consumatorului.

13 Se putea ridica problema dacă aceeași normă trebuie aplicată în cazul în care produsul prezentat sub o anumită denumire se diferențiază atât de mult, din punct de vedere al compoziției sau al fabricației, de mărfurile în general cunoscute sub această denumire în cadrul Comunității încât nu poate fi considerat ca făcând parte din aceeași categorie. Cu toate acestea, o astfel de situație specială nu se prezintă în circumstanțe precum cele stabilite de instanța națională în prezenta speță.

14 Guvernul olandez susține în această privință că protecția consumatorilor și loialitatea tranzacțiilor comerciale impun respectarea a ceea ce s-a convenit la nivel internațional în ceea ce privește utilizarea denumirii unui anumit produs. În consecință, fiecare stat membru poate supune dreptul de utilizare a denumirii „Edam” condiției respectării dispozițiilor stabilite prin convenția de la Stresa, menționată anterior și prin „Codex Alimentarius”, întocmit în colaborare de FAO și OMS, ambele instrumente stabilind, pentru acest tip de brânză, un conținut minim de grăsimi de 40 %.

15 În ceea ce privește „Codex Alimentarius”, este necesar să se observe că normele pe care le stabilește în privința compoziției anumitor produse alimentare au, efectiv, drept scop furnizarea unor indicații care să permită definirea caracteristicilor acestor produse. Cu toate acestea, doar faptul că o marfă nu este în întregime conformă normei prevăzute nu implică posibilitatea interzicerii comercializării acesteia.

16 În ceea ce privește convenția de la Stresa, este necesar să se amintească faptul că aceasta a fost încheiată anterior intrării în vigoare a Tratatului CEE și că, printre statele membre actuale, numai Danemarca, Franța, Italia și Țările de Jos sunt părți la această convenție.

17 În continuare, este necesar să se amintească faptul că, astfel cum a decis deja Curtea, articolul 234 alineatul (1) din tratat are drept obiect să precizeze, în conformitate cu principiile din dreptul internațional, că aplicarea tratatului nu afectează angajamentul statului membru în cauză să respecte drepturile statelor terțe care rezultă dintr-o convenție anterioară și să își respecte

obligățiile corespunzătoare (a se vedea, în mod deosebit, Hotărârea din 14 octombrie 1980, Burgoa, 812/79, Rec. p. 2787).

18 În consecință, întrucât, la fel ca în prezenta speță, drepturile statelor terțe nu sunt în cauză, un stat membru nu poate invoca dispozițiile unei astfel de convenții anterioare în vederea justificării restricțiilor asupra comercializării produselor care provin dintr-un alt stat membru, în cazul în care o astfel de comercializare este legală în temeiul liberei circulații a mărfurilor prevăzută în tratat.

19 Este, deci, necesar să se răspundă întrebării adresate că articolul 30 și următoarele din tratat trebuie interpretate în sensul că se opun ca un stat membru să aplice o reglementare națională, care supune dreptul de utilizare a denumirii comerciale a unui tip de brânză condiției respectării unui conținut minim de grăsimi, pentru produsele de același tip importate dintr-un alt stat membru, în cazul în care aceste produse au fost fabricate și comercializate legal sub această denumire în acest stat membru și se asigură o informare adecvată a consumatorilor.

Cu privire la cheltuielile de judecată

20 Cheltuielile efectuate de către guvernul olandez și de către Comisia Comunităților Europene, care au prezentat observații Curții, nu pot face obiectul unei rambursări. Întrucât procedura are, în raport cu părțile în acțiunea principală, un caracter incidental față de procedura din fața instanței naționale, este de competența acestei instanțe să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată.

Pentru aceste motive,

CURTEA,

pronunțându-se cu privire la întrebarea care i-a fost adresată de Cour d'appel din Colmar, prin Hotărârea din 30 octombrie 1986, declară:

Articolul 30 și următoarele din tratat trebuie interpretate în sensul că se opun ca un stat membru să aplice o reglementare națională, care supune dreptul de utilizare a denumirii comerciale a unui tip de brânză condiției respectării unui conținut minim de grăsimi, pentru produsele de același tip importate dintr-un alt stat membru, în cazul în care aceste produse au fost fabricate și comercializate legal sub această denumire în acest stat membru și se asigură o informare adecvată a consumatorilor.

Rodriguez Iglesias Koopmans Everling Bahlmann

Galmot Kakouris Joliet O'Higgins Schockweiler

Pronunțată în ședință publică la Luxemburg la 22 septembrie 1988.

Grefier

Președinte

J.-G. Giraud

A. J. Mackenzie Stuart